

Előbb azonban nézzük meg jól ezt a képet! (Képszemléltetés.) Mit csinál itt a cica? Milyen a szeme? (A sötétben is jól lát. Ezért tud éjtszaka is vadászni a kamrában. Ti is láttok éjtszaka? De van ám a macskának egy csunya, rossz szokása is. Összefogdossa a kis éneklő madárcák fiókáit, sőt a nagyobbakat sem kíméli. Ezzel aztán már kárt csinál ökelme! A mezőn meg összefogdassa a kis nyulfiókákat. A vadászok nem is szeretik. Hogyan védekezik a hideg ellen? Meleg bundáját fel is használják különféle prémelek készítésére. Mire használjuk a prémet? (Téli ruhára melegítőnek.)

Vannak azonban gyerekek, akik kínozzák a cicát. Talpára féldió-héjakat tesznek. Ilyenkor azt mondják: „csizmát“ tettek a cica lábára. Hát kínozni nem szabad a macskát sem. Neki is fáj a kíntás, akárcsak nekünk. Jó gyermekek nem is tesznek ilyet, úgy-e? Ti milyen gyermekek vagytok? Szeretitek-e a cicát? Hát a cica szeret-e benneteket? Hogyan mutatja meg ezt? Mit csinál, ha hazamentek?

III. Összefoglalás. (Egyszerű, vázlatos rajzzal felrajzoljuk a táblára a macskát. Ha lehet, színes krétával is kiszínezzük.) Azután felírjuk a macska hasznát, miért tartjuk a háznál. De felírjuk a káros szokását is. Végül odaírjuk ezek alá: a macskát sem szabad kínozni.

1940. szeptember 4. hete.

Olvasmánytárgyalás.

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A fehér szarvas.

Nevelési cél: Nemzeti multunk iránti érdeklődés felkeltése.

Vonatkoztatás: Beszéd- és értelemgyakorlat = a szarvas, vadász, vadászat.

Szemléltetés: Történelmi képen. (Történelmi képsorozat.)

I. Előkészítés. a) *Érdeklődés-keltés.* Mit tudtok családok történetéről? Hol született édesapád, édesanyád? Mit mesélt neked az ő szülőföldjéről? Szüleikről mit mondtak? (Beszélgetés a tanulók által elmondottakról.) De gyerekek, nemcsak az egyes embereknek van családi története, a nemzetnek is, a mi nagy családunknak is van. Szeretnétek-e hallani valamit a mi nemzetünk régi-régi történetéből?

b) Célkitűzés. Elolvassuk az Olvasókönyvünkben levő *A fehér szarvas* című olvasmányt.

II. Tárgyalás. a) Ráhangolás. Ki ismeri a szarvast? Milyen színű? Ki látott vagy hallott már *fehér szarvasról*? Bizony, gyermekek, színe csoda lehetett, hogy volt valaha fehér szarvas is. Erről szól a mi olvasmányunk. Hallgassátok csak!

b) Az olvasmány bemutatása.

A fehér szarvas.

Élt hajdanában napkeleten egy híres vadász. *Nimród*-nak hívták. Volt neki két fia: *Hunor* és *Magyar*.

Szép deli férfiúvá serdült a két fiú. Ügyesek voltak a vadászatban, bátrak és fáradhatatlanok a harcban.

Egy napon *Hunor* és *Magyar* vadászni mentek. Ötven levente kísérte *Hunort*. Ötven levente járt *Magyar* nyomában is. Egész nap hajtották a rengeteg erdőt. Egymásután nyilazták le a szebbnél szebb vadakat. Már éppen hazafelé készülődtek, amikor megláttak egy gyönyörű fehér szarvast. Olyan volt ennek a ritka jószágnak a szőre, mint a ma esett hó. Ágas-bogas szarva koszorúba fonódott a fején. Két fekete szeme úgy ragyogott, mint a gyémánt. Dereka karesú és hajlékony, lába vékony volt. Tudott is szaladni! Mintha nem is érintette volna lábával a földet!

Bezzeg azonnal elfelejtették a vitézek, hogy haza is kellene térniök! Édesanyjuk, *Enéh* már nagyon várta őket. De hiába! A vitézek úzóbe vették a nemes vadat. Hajszták napnyugtáig. Akkor a szarvas hirtelen eltűnt előlük.

— Éjnek idején már csak nem megyünk haza! — gondolták s megháltak az erdőben.

Ugy számítottak, hogy majd reggel hazatérnek. De amikor virradatra felébredtek, nem akartak hinni a szemüknek. A fehér szarvas ott játszadozott előttük az erdő tisztásán. Nosza, talpra ugrott a két testvér!

— Hajrá! gyerünk a szarvas után! — mondták.

Ismét megindult hát a hajsza. Tartott egész nap. De a szarvast most sem tudták elejteni. Alkonyatra megint csak eltűnt előlük.

A vitézek egynapi járófölddel ismét messzebbre kerültek hazájuktól. Éjszakára egy nagy folyó partjára vetődtek.

— Jó lesz, ha itt leszállunk, megitatunk és meghálunk! — mondta *Hunor*.

— De majd hazatérünk reggel! — szólt utána *Magyar*.

Folyamparton ők leszálltak,
Megitattak, meg is háltak,
Hogy majd reggel, virradattal
Hazatérnek a csapattal.

De bizony nem tértek haza most sem. Reggelre kelve a szép szarvas megint feltűnt előttük. Ott szökdécselt a folyó túlsó partján. A vadászkezd ismét fölébrédt a vitézekben. Harmadszor is üldözőbe vették a pompás vadat. A fehér szarvas pedig odább-odább csalogatta a vadászokat.

Igy ment ez napról-napra. Hajszták a vitézek a szarvast reggeltől estig, árkon-bokron által, hegyeken, völgyeken keresz-

tül, folyók mocsaras térein, gyepes rónaságon, szikes legelő-kön... De mindhiába!

Egyszersak végképpen eltűnt előlük. Mintha a föld nyelte volna el... Kőd előtte, köd utána...

A vitézek csak most vették észre, hogy milyen áldott földre vezette őket a szarvas. Tömérdék volt ott a vad és a hal, selymes a fű, tiszta és üdítő a víz. A fák odvaiból méz csurgott.

Nem csoda hát, ha a két deli ifjúnak nagyon megtetszett ez a gazdag vidék.

— Vitézek, bajtársak! — szóltak leventéikhez. — Maradjunk itt. Telepedjünk meg ezen a tejjel-mézzel folyó földön!

A száz levente szívesen ott is maradt Hunorral és Magyar-ral együtt.

Csak Magyar sóhajtozott az édesanyja után:

— Anyám, anyám, meghalsz belé, ha nem láthatsz minket többet...

Idővel megszoktak, boldogan s megelégedetten éltek. Nem-sokára meg is házasodtak mindnyájan. Sok-sok száz esztendő mulva aztán megsokasodtak. Hunortól és ötven leventéjétől származtak a *húnok*, Magyartól és ötven vitézétől a *magyarok*.

Hunor és Magyar már régen meghaltak. De helyükbe új vezérek támadtak. A *húnok* és *magyarok* is egyre szaporodtak. Annyian voltak már, mint fűszál a réten. Egyszersak azt vették észre, hogy fogytán a vad és a hal, fogytán a legelő. Fölkerekedett hát a *hún nép* is meg a *magyar nép* is. Tovább vándoroltak napnyugat felé. Hosszas és küzdelmes vándorlás után megint megtelepedtek egy gazdag és pompás földön, amelyet *Szittyáor-szágnak* neveztek. Ide már nem a fehér szarvas, hanem egyenesen maga az Urísten vezérelte a *húnokat* és *magyarokat*.

Breznay Imre.

b) Az olvasmány által keltett élmény megbeszélése.

c) Az olvasmány gondolatsorozatunkénti tárgyalása.

Hunort és Magyart egy fehér szarvas elcsalogatja szülőföldjükről.

A csodaszarvas eltűnik előlük.

Hunor és Magyar vitézeikkel megtelepednek a termékeny földön.

A két testvér és vitézeik családot alapítanak.

d) Az olvasmány egészben való elolvastatása.

e) Tartalmának elmondatása. (Összefüggően.)

III. Összefoglalás.

1940. szeptember 4. hete.

Számolás és mérés.

III. OSZTÁLY.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A feladott házi feladatokat ellenőrizzük, a hibákat közösen megtárgyaljuk s úgy javítjuk ki.